

Tango Touch 10

www.verait.se

Instruksjoner

Versjon 10 for Windows 10 eller nyere

Vera IT

Innhold

Tango Touch	3
Krav.....	3
Installasjon	3
Programbeskrivelse	3
Menyvalg	4
1. høyre finger	4
2. Opplæring	4
3. Spesialiserte nøkler.....	5
4. Nøkkelinformasjon	5
5 Informasjon	5
6. Slå av talen / Slå på talen	5
Forslag til introduksjon	6
1. Oversikt.....	6
A. Funksjonstaster.....	6
B. Den skriftlige delen.....	6
C. Markørflytterne.....	6
D. Den tellende delen	7
2. Viktige kommandotaster.....	7
3. Advarsel for låsenøkler!	7
4. Advarsel for systemtaster!.....	8
5. Den spesielle øvelsen	8
6. Noen øvelser er vanskelige.....	8
Tilpasning	8

Tango Touch

Ved hjelp av Tango Touch-programmet kan synshemmede og andre trene opp evnen til å bruke et vanlig PC-tastatur.

Tango Touch er utviklet for å dekke det behovet for grunnleggende tastaturoplæring som mange funksjonshemmede har. Tanken er at brukeren etter en grundig innføring av en datakyndig lærer eller annen datakyndig hjelper skal kunne bruke programmet i det minste delvis på egen hånd. Metoden som det undervises i, er berøringsteknikken.

Denne versjonen har innebygd tale, slik at det ikke er behov for talesyntese.

*For at den selvstendige opplæringen skal bli så vellykket som mulig, er det viktig at brukeren først og fremst får hjelp til å finne **ESC-**, **pil opp-**, **pil ned-** og **Enter-tastene**.*

OBS!

*Informasjon om programmet kan leses direkte fra Tango Touch. Velg **Informasjon** i hovedmenyen og deretter Seksjon i undermenyen.*

Krav

Tango Touch 10 støtter Windows 10 eller nyere.

Alle anvisninger i denne håndboken og i programmet refererer til et standard PC-tastatur. Det er svært viktig at tastaturet er helt feilfritt.

Programmet brukes på eget ansvar.

Installasjon

1. Start installasjonsprogrammet (tt10no_setup.exe).
2. Følg instruksjonene på skjermen.

Programbeskrivelse

Den grunnleggende treningen i fingersetting gjøres ved hjelp av øvelsen *Right Finger*. Denne gir informasjon om hvilken finger du skal bruke for en bestemt toneart når du øver.

Det er veldig viktig å øve på fingersettingen til den sitter skikkelig "i ryggmargen".

Deretter kan du gå til meny punkt *Trening*, der du kan prøve på egen hånd, uten hjelp.

Ord (pluss eventuelle tegnsettingstegn) etterfølges alltid av et *mellomrom*. Ny tekst mates *inn med mellomrom* etter det siste ordet. Talehjelpen gir instruksjoner.

Hvis brukeren ved et uhell trykker på feil bokstavnast, gjentas den riktige bokstaven.

Spesialdelen tilbyr opplæring i kontrolltaster, funksjonstaster, markørbrytere, telledelen (= talltastaturet) og kombinasjonstaster. Dette krever vanligvis hjelp fra en lærer/assistent, spesielt hvis brukeren er blind eller sterkt svaksynt.

Alternativet *Key Info* er beregnet på dem som ønsker å orientere seg på tastaturet på egen hånd. Her trykker du på en tast, og programmet svarer med å vise og lese opp navnet på tasten. Det er bare standardtaster som leses opp.

Valg av meny

Velg i menyene ved å flytte markeringen med *pil opp* og *pil ned*. Tango Touch leser opp det uthevede alternativet. Trykk på *Enter* for å bekrefte valget.

Du kan også flytte menymarkører ved hjelp av nummeret som er angitt for hvert menyelement.

I TT-hovedmenyen kan du velge mellom følgende alternativer:

1. høyre finger

Dette forteller deg hvilken finger som brukes til en bestemt tast.

Rad 0 er den grunnleggende raden ASDFG...

Rad -1 er raden under grunnraden, dvs. <ZXCV...

Rad +1 er raden over grunnraden, dvs. QWERT...

Linje +2 er tallinjen.

Høyrefingerøvelsene er sirkulære, det vil si at en øvelse starter på nytt når den er ferdig. Du kan altså fortsette til du har fått nok.

Vær oppmerksom på at noen fingre brukes til mer enn én toneart. For eksempel brukes venstre pekefinger ikke bare til F, men også til G. Det er viktig at særlig nybegynnere får hjelp med dette av læreren eller andre hjelpere.

2. Opplæring

For opplæring: Avslutt alle ord (pluss eventuelle tegnsettingstegn) med et mellomrom, og ny tekst vil automatisk bli lagt inn.

Høytaleren leser først opp hele setningen (hvis det er en setning som kan uttales og ikke bare tegn) og deretter det tegnet som skal skrives. Hvis du vil høre setningen på nytt, kan du trykke på *F4*.

Hvis du ved et uhell trykker på feil tast, gjentar talesyntesen tastens navn.

Avslutt alle ord (pluss eventuelle tegnsettingstegn), og alle linjer med *mellomrom* og ny tekst vil automatisk bli matet inn.

Når seksjonen er fullført, vises og leses en resultatrapport opp.

3. Spesialiserte nøkler

Opplæringen i spesialtegn omfatter kontrolltaster, funksjonstaster, markørbrytere, det numeriske tastaturet og kombinasjonstaster.

Hvis du trykker feil, blir du bedt om å "Prøv igjen!". *ESC* avbryter øvelsen.

OBS!

Denne øvelsen krever vanligvis assistanse fra en lærer eller annen helper, spesielt hvis brukeren er blind eller sterkt synshemmet. Se også avsnittet ***Forslag til introduksjon: 1***.

Øvelsene er sirkulære, det vil si at en øvelse starter på nytt når den er fullført. *Mellomliggende tastetrykk* går alltid videre til neste oppgave og kan dermed brukes som en utvei hvis et bestemt tastetrykk er for vanskelig.

4 Tangentinformasjon

Key Info-skjermen er først og fremst utviklet for blinde og sterkt svaksynte som ønsker å orientere seg på tastaturet. Du trykker ganske enkelt på en tast, og du får opp navnet på tasten eller bokstaven den tilsvarer. Det er bare standardtaster som leses opp. Vær oppmerksom på at *ESC* avbryter (som talehjelpen informerer deg om).

5 Informasjon

Dette menypanelet viser og leser opp informasjon om programmet. Velg et avsnitt fra undermenyen. Du kan sette programmet på pause ved å trykke på ***mellomromstasten*** og deretter fortsette oppløsningen ved å trykke på ***mellomromstasten*** igjen.

6. Innstillinger

Dette menypanelet gir brukeren mulighet til å endre innstillingene ved å foreta talevalg, fargevalg og tilpasse øvelsetekstene. Noen innstillinger bør bare endres av en installatør eller helper/lærer. Her kan du tilpasse noen av øvelsetekstene ved å laste inn egne txt-filer med tekst, eller endre direkte i programmet. De opprinnelige tekstene lagres alltid og kan gjenopprettes fra samme meny.

Forslag til introduksjon

Introduksjonen til Tango Touch kan for eksempel inneholde følgende elementer:

1. Oversikt

Det er svært viktig at brukerne har en klar oppfatning av tastaturets overordnede struktur. La dem føle på grensene i ro og mak. Dette bør gjentas til brukeren føler seg rimelig trygg på tastaturets layout.

I dette programmet brukes følgende betegnelser for de ulike delene av tastaturet:

A. Funksjonstaster

Rekken med funksjonstaster befinner seg øverst på tastaturet, nærmest skjermen. Den er delt inn i tre undergrupper:

F1 til og med F4 danner **den venstre gruppen**.

F5 til og med F8 utgjør **Intermediate-gruppen**.

F9 til og med F12 kalles den **høye gruppen**.

Helt til venstre i samme rad finner du den viktige **ESC-tasten**, hvis hovedfunksjon er å avbryte en pågående aktivitet. Siden ESC avbryter øvelser, finnes det ingen spesifikk opplæring for denne tasten. Bruk av ESC bør derfor øves opp under veiledning av en lærer.

Funksjonstastene læres opp i *spesialdelen*.

B. Den skriftlige delen

Dette er hoveddelen av tastaturet. Den inneholder alle bokstaver, tall, skilletegn og andre tegn, for eksempel @ (caret-a). I tillegg er det her du finner alle de viktige kommando- og kontrolltastene, for eksempel **Shift, Alt** osv.

I *høyre finger-* og *treningsdelen* kan brukeren lære seg de fleste tastene i Skrivning-delen. Kommando- og kontrolltastene øves hovedsakelig i *spesialdelen*.

C. Markørflytterne

Til høyre for Type-seksjonen finner vi tre mindre tastgrupper. De fleste av disse tastene flytter markøren under tekstbehandling. Noen har imidlertid helt andre funksjoner. I dette programmet kalles disse gruppene **Pil-gruppen** (nederst), **Slutt-gruppen** (i midten) og **ScrollLock-gruppen** (øverst, nærmest skjermen). De to sistnevnte gruppene har fått navn etter sentralt plasserte taster.

Spesialdelen inneholder praksis for disse nøkkelgruppene.

D. Den tellende delen

Helt til høyre på et standardtastatur finner **du beregningsdelen**, også kalt det **numeriske** tastaturet. Denne delen brukes ofte til å skrive inn tall, og kan være enklere å håndtere for personer med nedsatt funksjonsevne enn tallene på skrive delen.

I delen *Spesial* finnes det en spesiell øvelse for kalkulasjonstastene.

2. Viktige kommandotaster

For å komme raskt i gang med å bruke Tango Touch på egen hånd, bør brukeren umiddelbart lære seg de viktigste kontrolltastene: **ESC**, **Shift**, **Ctrl**, **Alt**, **AltGr**, **mellomromstasten**, **pil opp**, **pil ned** og **Enter**. Denne innlæringen krever vanligvis assistanse hvis brukeren er blind eller sterkt synshemmet.

Esc avbryter (viser eventuelt en melding), og *mellomromstasten* legger inn ny tekst under trening. De andre brukes på vanlig måte når du skriver og velger i menyer.

3. Advarsel for låsenøkler!

Vær oppmerksom på **Caps Lock** og **Num Lock**.

Den vanligste "feilen" i skriveopplæringen er at brukeren utilsiktet har trykket på *Caps Lock-tasten*, og programmet "stopper opp" og klager, selv om brukeren har trykket på riktig tast.

Et lignende problem gjelder *Num Lock-tasten*. Mange synshemmede bruker gjerne det numeriske tastaturet til å skrive tall. Det er derfor viktig å vite hvordan tallsperreren fungerer.

Siden disse problemene er svært vanlige også i f.eks. tekstbehandling, har vi valgt å ikke tilby automatisk hjelp i programmet. Det er viktig at synshemmede får god opplæring i å løse problemene på egen hånd. Løsningen er å trykke på hver tast en gang til.

4. Advarsel for systemnøkler!

Mange tastaturer har "Microsoft"-taster og andre taster som viser kontekstmenyer osv. Disse kan forårsake mye trøbbel hvis de trykkes inn ved et uhell av en utrent bruker.

Brukerne bør gjøres oppmerksomme på disse nøklene, og de bør helst merkes spesielt.

5. Den spesielle øvelsen

Øvelsen **Spesial** trener kontrolltaster, funksjonstaster, markørbrytere, beregningsdelen (= numerisk tastatur) og tastekombinasjoner av ulike slag.

Noen få fullstendige briefinger med en lærer eller annen hjelper vil hjelpe!

TIPS!

Du kan starte treningen på spesialtaster med "øvelsen" **Tangentinfo**. Dette gir den synshemmede muligheten til å utforske tastaturet selv, uten forutinntatte meninger eller forstyrrelser. Du trykker på en hvilken som helst tast, og talesyntesen leser opp navnet. Navnet vises også på skjermen. Bare standardtaster leses opp.

6. Noen øvelser er vanskelige

Vær oppmerksom på at noen øvelser er veldig vanskelige, for eksempel kombinasjonstrykk med *Alt* (*AltGr* kan erstattes med *Ctrl+Alt* for å frigjøre høyre hånd. Vær oppmerksom på at du må trykke *Ctrl* først og deretter *Alt*).

Dessverre er utropstegn og spørsmålstegn også ganske vanskelige å få tilgang til. Sørg først for at brukeren lærer seg de små bokstavene, tallene og de vanligste tegnsettingstegnene først. (*Høyre finger*: øvelse 1 til 9 og øvelse 19 og avsnittene 1-8 i *Opplæring*). Selv om den inneholder både *!* og *?* er inkludert, men det har vist seg at mange ønsker å lære disse vanlige tegnene så raskt som mulig.

Deretter kan du øve på å bruke store bokstaver (*Høyre finger*: 14, 15, 16, 17, 20; *Trening*: avsnitt 9, tekstene i øvelse 15, 16, 17 og 18).

Tilpasning

Tango Touch 10 gir mulighet til å endre størrelsen på teksten i menyene med + og -. Innstillingene lagres automatisk til neste gang programmet brukes.